

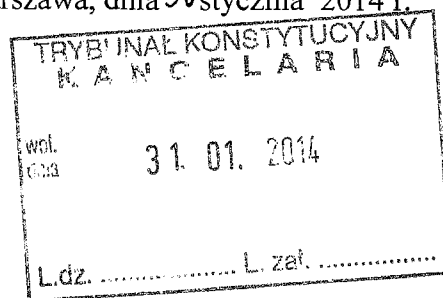

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Władysław Kosiniak-Kamysz

DUS 071/67/3/KT/13

Warszawa, dnia 30 stycznia 2014 r.

Pan

Andrzej Rzepliński

Prezes Trybunału Konstytucyjnego

Szanowny Panie Prezesie

W związku z pismem z dnia 7 stycznia 2014r. sygn. akt P 42/13, dotyczącym pytania prawnego Sądu Rejonowego w Gliwicach VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 listopada 2013r. o zbadanie, czy § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - w zakresie, w jakim określa termin do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego, jest niezgodny z art.92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie informuję, że nie podzielam opinii, że zaskarżony przepis jest sprzeczny z przepisami Konstytucji RP.

Uzasadnienie

Zarzuty przedstawione we wniosku dotyczą przepisu § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.poz.44, publikacja z dnia 24 kwietnia 2012r.) o następującej treści:

„§ 18. Dowodami stanowiącymi podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego są:

- 1) w przypadku pracownika – zaświadczenie pracodawcy o okresie udzielonego dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz zaświadczenie pracodawcy o okresie i wymiarze czasu pracy wykonywanej w czasie dodatkowego urlopu,
- 2) w przypadku osoby niebędącej pracownikiem – jej wniosek złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.”

Sąd pytający kwestionuje w uzasadnieniu zgodność powołanego przepisu z aktem wyższego rzędu jakim jest art.59 ust. 15 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, stanowiący delegację dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia, w drodze rozporządzenia, innych wymaganych dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia chorobowego.

W szczególności chodzi o rozstrzygnięcie zasadności określenia w rozporządzeniu terminu do złożenia u płatnika zasiłku (którym w sprawie będącej przedmiotem postępowania sądowego jest organ ZUS) wniosku o wypłatę ubezpieczonej chorobowo matce dziecka zasiłku macierzyńskiego za okres określony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

Prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego podobnie jak prawo do urlopu rodzicielskiego wynika z przepisów Kodeksu pracy, przewidujących, z tytułu urodzenia jednego dziecka, dodatkowy urlop macierzyński w wymiarze do 6 tygodni oraz urlop rodzicielski, bez względu na liczbę dzieci urodzonych przy jednym porodzie, w wymiarze do 26 tygodni. Dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego pracodawca udziela na wniosek pracownika, składany, zgodnie z przepisami Kodeksu pracy w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tych urlopów. Za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego przysługuje, zgodnie z ustawą zasiłkową, zasiłek macierzyński.

Również te ubezpieczone chorobowo osoby, którzy nie są pracownikami, a więc nie mają prawa do urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego ani do urlopu rodzicielskiego mogą, na swój wniosek, otrzymać zasiłek macierzyński za okres,

odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego, określony w Kodeksie pracy.

Zarówno dodatkowy urlop macierzyński jak i urlop rodzicielski oraz zasiłek macierzyński za okresy tych urlopów mają charakter fakultatywny i mogą być przyznane wyłącznie na wniosek osoby uprawnionej. Kodeks pracy określił termin na złożenie u pracodawcy wniosku o dodatkowy urlop macierzyński oraz o urlop rodzicielski na co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tych urlopów.

Ustawa zasiłkowa, określająca prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu rodzicielskiego nie normuje terminu, w jakim wniosek o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu rodzicielskiego powinien być zgłoszony u płatnika zasiłku.

Nie ma to znaczenia w przypadku ubezpieczonych będących pracownikami, ponieważ pracownik, zainteresowany wykorzystaniem urlopu tych urlopów, jest zobowiązany złożyć u swojego pracodawcy, w terminie nie krótszym niż 14 dni, wniosek o udzielenie mu dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego, z określeniem ich terminów.

Ponieważ przepisy ustawy zasiłkowej, dotyczące przyznawania zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu rodzicielskiego, odwołują się do przepisów Kodeksu pracy dotyczących tych urlopów, a z przepisów Kodeksu pracy wynika wymóg złożenia wniosku o dodatkowy urlop macierzyński oraz o urlop rodzicielski z odpowiednim wyprzedzeniem (pod rygorem zniesienia obowiązku udzielenia tych urlopów przez pracodawcę) – złożenie wniosku o przyznanie zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego jak również za okres urlopu rodzicielskiego również powinno mieć charakter wyprzedzający. Dowodem niezbędnym do wypłaty zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego jest bowiem złożenie wniosku do płatnika zasiłku, zawierającego datę, od której ubezpieczony zamierza korzystać z zasiłku. Wniosek ten, co oczywiste, powinien być złożony przed terminem rozpoczęcia korzystania z zasiłku. Skoro zarówno dodatkowy urlop macierzyński jak i urlop rodzicielski są świadczeniami przyznawanymi wyłącznie na wniosek, który powinien być złożony nie później niż w ciągu 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tych urlopów, a określone w ustawie zasiłkowej zasady przyznawania zasiłku macierzyńskiego odwołują się do przepisów Kodeksu pracy, dotyczących ustalania urlopu, w tym przypadku dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz

urlopu rodzicielskiego, to podstawą przyznania zasiłku macierzyńskiego za okres tych urlopów musi być złożenie odpowiedniego wniosku przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku.

Wymóg złożenia wniosku o dodatkowy urlop macierzyński oraz o urlop rodzicielski z 14-dniowym wyprzedzeniem ma na celu umożliwienie pracodawcy przeorganizowanie pracy i ewentualne zapewnienie zastąpienia pracownika, który ma zamiar wykorzystać te urlopy – na czas tych urlopów.

Konieczność taka nie występuje w przypadku ubezpieczonych nie będących pracownikami, stąd nie zachodzi konieczność regulacji uzależniającej złożenie wniosku o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu rodzicielskiego z 14-dniowym wyprzedzeniem. Dlatego też przepis § 18 pkt 2 powołanego rozporządzenia takiego wymogu nie zawiera, ograniczając się jedynie do stwierdzenia, że wniosek o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego powinien być złożony przed terminem rozpoczęcia korzystania z zasiłku macierzyńskiego i powinien zawierać datę, od której ubezpieczony zamierza korzystać z zasiłku macierzyńskiego za okres przewidziany przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego.

Tak więc, zawarta w § 18 pkt 2 powołanego rozporządzenia regulacja, zawierająca wymóg złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku, realizuje cel wykonania delegacji ustawowej, jakim jest określenie dowodów stanowiących podstawę ustalenia prawa do zasiłku.

Podane wyżej okoliczności wskazują na zasadność umieszczenia w § 18 pkt 2 powołanego rozporządzenia regulacji dotyczącej konieczności złożenia wniosku o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego przed podjęciem wypłaty tego zasiłku, mimo, że wytyczne określające, jaka materia ma być uregulowana w rozporządzeniu, nie zostały zawarte w art.59 ust. 15 ustawy zasiłkowej, formułującym upoważnienie do wydania tego rozporządzenia. Regulacja ta nie przekracza jednak granic określonych w delegacji ustawowej, a tym samym należy uznać, że § 18 pkt 2 powołanego rozporządzenia nie jest niezgodny z art.92 ust.1 Konstytucji RP.

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

2017-09-14 10:07

2017-09-14 10:07

2 października 2017 r.

Wojciech Woźniak-Kawczyk
Przewodniczący